

کيلگه‌ی گازی دورا؛ عیراق له سیکوچکه‌ی ناکوویه‌کانی ئیران - سعودیه و کوهیت

09-08-2023

نووسه‌ره‌کان

مه‌حموود بابان

کورتە : له‌پاستیدا کیلگه‌ی گازی دورا ته‌نیا کیلگه‌ نییه له‌ رۆژه‌لاتی نیوه‌پاست که کیشه‌ی خاوه‌نداریی و مافی به‌کاره‌ینانی له‌سه‌ره، به‌لکو کیلگه‌ی نه‌وتی فه‌ککا له‌ باشووری پارێزگای میسان و خوزستانی ئیران، کیلگه‌ی نه‌وتی میگد له‌ که‌ناری رۆژئاوای فه‌له‌ستین، کیلگه‌ی نه‌وتی هێگلیک له‌نیوان سودان و سودانی باشوور و کیلگه‌ نه‌وتیه‌کانی که‌رکوک و پارێزگاکانی دیکه له‌نیوان حکومه‌تی عیراق و هه‌ریمی کوردستان ناکوکیان له‌سه‌ره.

کینگه یه کی گازی دورا له کهنداو که ئیرانییه کان به کینگه ی گازی ئارش و عیراقیه کان به کینگه ی گازی جه مال ناوی ده بن بوو ته هوی گرمبوونی دانوستاندنه کان بو دارشته وه یاخود دیاریکردنه وهی سنووره ئاوییه کان له نیوان ولاتانی هاوبه ش له ناوچه یه دا.

سهردان و گفتوگوکان له نیوان وه زیرانی دهره وهی ئەم چوار ولاته بهره وامه، به لام لیدوانی دووباره ی سعودیه و کوهیت له باره ی ئەوهی که [کینگه ی گازی دورا مافی تابه تی سعودیه و کوهیت ه](#)، وایکرد [وه زیری دهره وهی ئیران ه مان روژ بانگه یشتی](#) هاوتا کوهیتیه که ی بکات بو تاران.

ههروهه، روژی 30 ته ممووز 2023 دوا ی سهردانه که ی، وه زیری دهره وهی کوهیت لیدوانیکی له باره ی سنووره ئاوییه کان له نیوان عیراق و کوهیت دا، که شه قامی عیراقیه تووره کرد و جیگری به که می په رله مانی عیراق و په رله مانتارانش پرۆپۆزه لی پیشنیازکراوی ریکه وتنی ئاویان له گه ل کوهیت ره تکر دووه، که به پی ئەوه عیراق نه ک مافی به کینگه ی گازی دورا وه نییه، به لکو ئوم قه سر ده بیته به شیک له کوهیت و خانووه کانی ئەو به بنده ره تیکه درین.

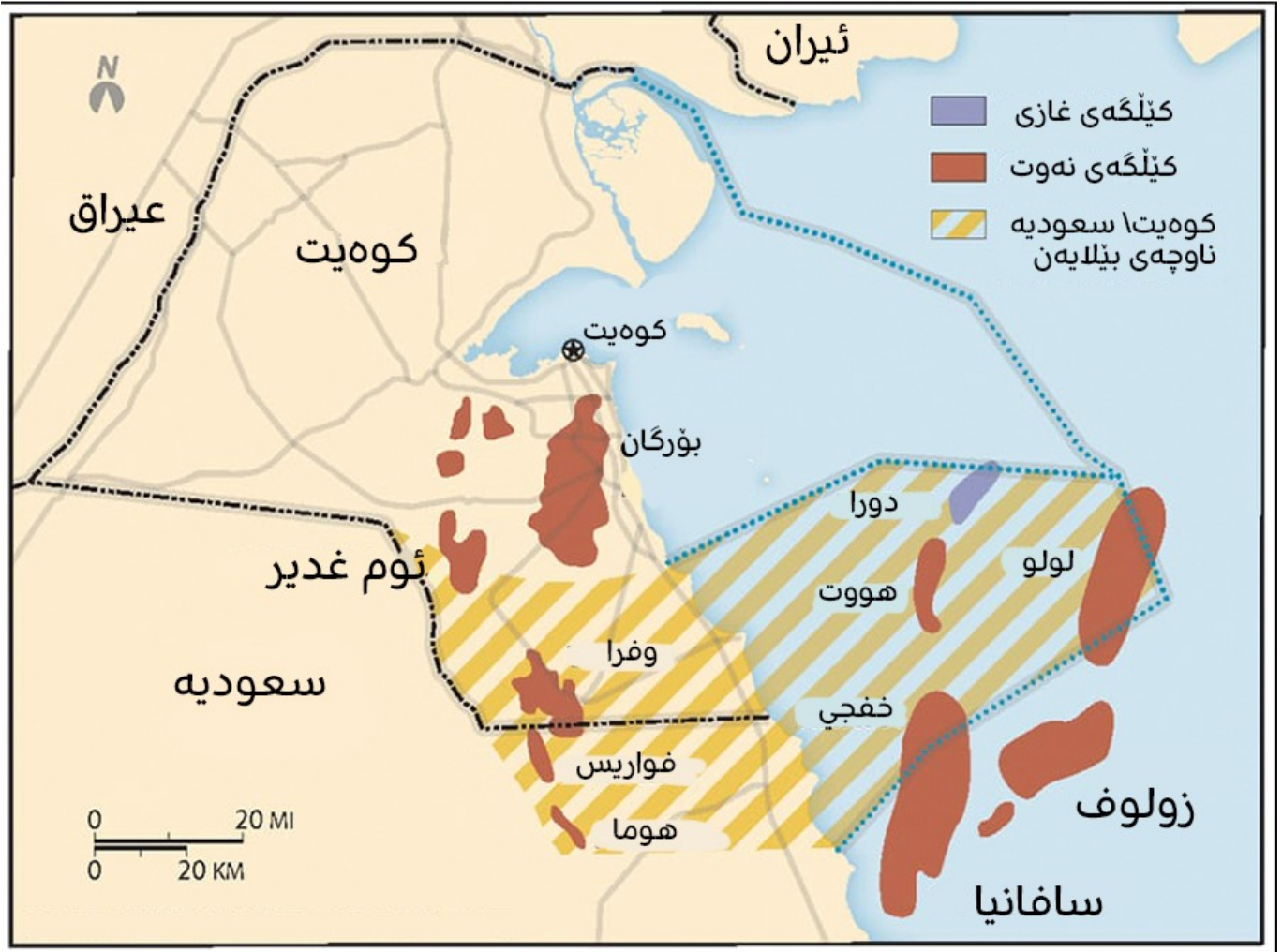
برپاره له روژی 10 ی ئاب 2023 دا شاندی ته کنیکی وه زاره تی نه وتی کوهیت سهردانی عیراق بکات و له گه ل به رپرسی عیراق له باره ی کینگه نه وتیه هاوبه شه کان دانوستاندن بکات و روژی 14 ی ئابی 2023 ش دووباره تیمیکی ته کنیکی و یاسایی کوهیت سهردانی عیراق بکه ن و سه باره ت به چۆنیه تی دیاریکردنی سنووره ئاوییه کان گفتوگو بکه ن. کوهیت ئامازه به ریکه وتنی 1993 ی نه ته وه به کگرتووه کان ده کات، به لام عیراق ره تیده کاته وه، هه ربۆیه ش له دوا یین په ره سه نندا، [سه رو کوه زیرانی عیراق](#) ئیواره ی 6 ی ئابی 2023 ره تیکر دووه که له دوا ی 2003 وه هیه حکومه تیک سازشی له سه ر خاکی عیراق کرد بیت، ئەمه ش به واتای ئەوه دیت ریکه وتنی پیشووتر قبولکراو نییه.

له راستیدا کینگه ی گازی دورا ته نیا کینگه نییه له روژه لاتی نیوه راست که کیشه ی خاوه نداری و مافی به کاره ی نانی له سه ره، به لکو [کینگه ی نه وتی فه ککا](#) له باشووری پارێزگای میسان و خوزستانی ئیران، کینگه ی نه وتی میگد له که ناری روژئاوی فه له ستین، [کینگه ی نه وتی هنگلیک](#) له نیوان سودان و سودانی باشوور و [کینگه نه وتیه کانی که رکوی](#) و پارێزگاکانی دیکه له نیوان حکومه تی عیراق و هه ریمی کوردستان ناکۆکیان له سه ره.

لێزه دا، به پشتبه ستن به سه رچاوه کان هه ولده ده ی تیشک بکه به نه ر سه ر پرسی خاوه نداری کینگه ی گازی دورا. ئایا عیراق هیه مافیکی به سه ر ئەم کینگه وه هه یه؟ ئە ی ئیران؟ ههروهه باس له گرنگی کینگه ی گازی دورا - ئارش - جه مال له سیسته می نوئی هیلی دابینکردنی وزه بو نیوخوی ولاتان و جیهان ده که یین و ئەگه ری پچرانی په یوه ندییه کانی سعودیه و ئیران به هوی کینگه ی گازی دورا - ئارش ده خه بنه به رباس، چونکه باس له به ده گی 60 تریلیۆن پی سیجا گاز له وی ده کریت!

کینگه ی گازی دورا - ئارش - جه مال

کینگه ی گازی دورا له سالی 1960 دۆزرا وه ته وه، که ئەوکات سنووره کان به ته واوی ده ستنیشان نه کراون و گازی سرووشنی وه ک ئیستا بایه خی نه بووه. کینگه که ش ده که وپته ناوچه یه ک که وا کوهیت و سعودیه که وه ک ناوچه یه کی بیلایه نی دابه شکراو PNZ ناساندوویانه و رووبه ره که ی 5770 کیلۆمه تر دووجایه و سنوره که شی دیارینه کراوه، به لام له [ریککه وتنامه ی ئۆقه بر](#) که له 2 ی کانوونی به که می 1922 که سنووره کانی نیوان عیراق، سولتانی نه جد^[1] و شیخدۆمی کوهیتی ئیدا ده ستنیشانکرا، حکومه تی نه جد و کوهیت مافی به کسانیان هه یه تا وه کو ئەو کاته ی نووسینگه ی حکومه تی به ریتانیا ریکه وتنی دیکه له نیوان نه جد و کوهیت له و باره یه وه نه جامده دات. بروانه نه خشه ی خواره وه له باره ی شوینی کینگه ی گازی دورا.

سەرچاوه: روپوڭى ئابورى رۇژھەلتى نۆۋەراست مىس [MEES](#)

بەپپى ھەندىك لە پېشېنېيەكان، يەدەگى كىلگە گازىيەكە 60 تىرليۇن پېي سىجا، كە لەنئوان 10-13 تىرليۇن پېي سىجا و 300 مىليۇن بەرميل نەوت دەتوانرېت لەرووى ئابورىيەو ۋەبەرھىنەنى تېدا بىرېت^[2]، واتە لەرووى ئابورىيەو قازانچى ھەبېت و تواناى ئاستى بەرھەمھىنەنى بگاتە 800 مىليۇن بۇ 1 مىليار پېي سىجا گاز لە رۇژىكدا، لەكاتىكدا [ھەموو يەككى ئوروپا سالانە](#) پىويستى بە 400 مىليار پېي سىجا گازى سىرووشىيە، ھەروھە ئەو ھەرايە لەنئوان يەككى ئوروپا و روسيا لەدواى جەنگى ئۇكرائىناو پەيوەست بە گازى سىرووشى ھاتە ئاراو، سالانە [دەگاتە نېوھى](#) ئەو بېرى لە كىلگە دورا بەرھەمھىنەرىت، ھەربۇيەش گىرنگى كىلگە گازى دورا بۇ داھاتوويە نەوھكو ئىستا، ھەربۇيە ئىرانىش دەپەوېت پىشكدارى ئەو كىلگە گازىيە بېت.

دەربارەى پەرەپىدانى كىلگە نەوتى و گازىيەكان لەو زۆنەى كە سىعودىيە و كۇەيت بانگەشەى خاۋەندارىيە دەكەن و ئىران و عىراق ناۋى جىاوازيان بۇى ھەيە بەردەوام قورس بوو بەھۇى جىاوازي بەكارھىنەنى سەرچاۋەكان، لەكاتىكدا فۇكوسسى زىاترى كۇمەتەكان لەسەر كىلگە نەوتى وشكانى بوو، بەتايبەتېش سىعودىيە و كۇەيت كە ئىستا كار لە پەرەپىدانى كىلگەى ۋەفرە و كىلگەى دەريايى ھۆت و خەفاجى دەكەن.

لەپاستىدا، تاۋەكو ئەم دوايىيە پەرەپىدان لە كىلگەى گازى دورا ھېچ باسكى لەبارەو نەكرا و لەسالنى 2013دا سىعودىيە و كۇەيت گىفتوگۇكانيان راگرت بەھۇى جىاوازي رىگاكانى بۇرىيەكان و ھاۋبەشى بەرھەمھىنەنى گاز، كە ئەويش خۇى دەبىنېيەو لەوھى گازى بەرھەمھىنەروا بىرواتە ژىر دەسەلتاتى ئەو ناۋچە ھاۋبەشەى لەلايەن سىعودىيەو كۇنترولكراۋە و كۇەيت ئەمەى رەتكردەوھە. ھەروھە لەماۋەى سالانى 2014-2015دا بەھۇى ناكۆكى نىۋانىانەو ئەم دوو وئاتە بەرھەمھىنەنى كىلگەى نەوتى ھاۋبەشىان راگرت و پىرۇژەى گازى دورا بەتەواۋى راگىرا، بەلام لەمدوايىيەدا بەتايبەتېش [لە 2019دا ھەردوۋلا](#) رازى بوون كەوا دەستبەنەو بە بەرھەمھىنەن لەو كىلگەنى دەكەوېتە ناۋچەى بىلايەن ياخود ھاۋبەشى ھەردوۋلا، لە [كۇتايى 2020 ھەردوۋلا](#) تىمىكى ھاۋبەشىان بۇ پىداچوونەو و ئامادەكردنى پلانى پەرەپىدانى كىلگەى گازى دورا پىكھىنا، ئەمە سەرەراى ئەوھى لەرووى تەكنىكى و بازىرگانىيەو بىتوانرېت لەلايەن سىعودىيە و كۇەيت پەرەپىدېرېت.

لهسالی رابردوووه بههوی دووباره زۆربوونی خواست بۆ گازی سرووشتی و بوون بهکالابهکی گرنگی جیوساسی له پهیوهندییه نیوخوی، ههریمایهتی و نیودهولتهیهکان، پرسی پهرهپیدان بهم کێلگه هاته ئاراوه و وایکرد سعودیه و کوهیت ناکوکییهکان بهلاوه بنین و بهرهو پهرهپیدانی کێلگه گازییهکه ههنگاو بنین که نهک ههر پیداووستی نیوخۆ بۆ کوهیت له داهاوویدا پڕ دهکاتهوه بهلکو گۆرانکاری له هیلهکانی گواستنهوهی گاز دههینته ئاراوه.

لهرووی کردارییهوه پرسی پهرهپیدان و بهرههههینانی گاز و نهوت له کێلگه گازی دورا له مانگی کانوونی پهکهمی 2022 هاته ئاراوه، ئهویش لهدوای ریکهوتنی کۆمپانیای ئارامکووی سعودی و کۆمپانیای نهوتی گۆلفی کوهیتی، که [بهپێی ریکهوتنهکه ئاستی بهرههههینانی گاز](#) له کێلگهکهدا رۆژانه دهگهیهننه 1 ملیار پێ سیجا گاز و 84 ههزار بهرمیل گازی شلکراوه!

له ئهگهری [پهرهپیدانی کێلگه گازی دورا ئهوا](#) پینچ بۆ شهش پلانفۆرمی پیکهوهی دهبیت که به بۆری 30 ئینچی به درێژایی 200 کیلومهتر و ئامیری جیاواز بهیهکهوه دهبهستریتهوه، ئهمه جگه له 100 کیلومهتر کیلی ژێر دهریایی، لهسهروو ههمووشیانهوه جگه له دانانی دامهزراوه و ئامیری جیاواز بۆ پروسهکانی پالوتنی گاز لهگهڵ دوو پلانفۆرمی نهوتی که ههموو ئهمانه بهیهکهوه کار و کرداریکی گهورهیه لهرووی تهکنیکییهوه.

عێراق؛ ئوم قهسر و کێلگه گازی دورا - جهمال؟

برپاره رۆژی 10 ی ئهم مانگه شانیدی [وهزارهتی نهوتی کوهیت](#) سهردانی عێراق بکات بۆ گهتوگۆکردن لهسهر چۆنیهتی مامهڵکردن لهگهڵ کێلگه نهوتیه هابهبهشکانی نیوان ههردوو وڵات، ههروهها [رۆژی 14 ی مانگیش](#) لیژنهیهکی یاسایی پهیوهندیار به وتووێژهکان بۆ دیاریکردنی وردهکاری سنووری ئاوی سهردانی عێراق دهکات.

لهپاستیدا، بهپێی گهتوگۆکان دیاریکردنی سنووری ئاوی [نیوان عێراق و کوهیت](#) که برپاره له نیوهپاستی ئهم مانگهدا یهکلابکریتهوه هیندهی پهیوهندی به ئوم قهسر و تیکدانی ئه و خانووانهوه ههیه که له و بهندهره دروستکراون، پهیوهندی به کێلگه گازی دورا نییه. ئهگه عێراق له و پرۆپۆزهلهی پیشکیشکراوه و ئه و ریکهوتنهی لهسالی 1993 وه له لایهن نهتهویهکگرتوووهکان دانراوه، بهلام عێراق دهیهویت له و ریکهوتنهی پیشووتری که لهگهڵ کوهیت کردوو بهتی پاشگهز بینهوه، چونکه بهپێی پرۆپۆزهلی پیشنیازکراو که پارێزگاری بهسهر بهشداربووه له ئامادهکردنیدا، رێهوی ئاوی ئوم قهسر بهر کوهیت دهکهویت و دهبیت ئهوهی له ئوم قهسر دروستکراون پرۆخیندرین، ههربۆیهش ئهمه بووته هوی نیگهرانی شهقامی بهسهر و رۆژی 1 ی ئاب خۆپیشاندانیان ئهجامدا و پههلهمانتارانی توهرکردوو.

ههروهها، [جهمال حهلبووسی](#)، شارهزای سنووره نیودهولتهیهکان و سهروکی پیشووی شاندى عێراق بۆ دانوستاندن لهگهڵ کوهیت، داوای له عێراقیهکان کرد که ریکه نهدن بهپرسانی عێراق ئه و لیکنیگهیشتهانهی ئیستا لهگهڵ کوهیت واژۆ بکن، ههروهها گوتی "واژۆکردنی ریکهوتنهکه بهفیرۆدانی مافهکانی عێراق له وشکانی و ئاوی". لهداوی ئهم لیدوانانه [سهروکوهزیرانی عێراق، محهمهد شیاع سویدانی](#)، جهمال حهلبووسی لهکارهکهی دوورخستهوه و محهمهد بهحرلعلوم، نوینهری عێراقی له نهتهویهکگرتوووهکان و جیگری وهزیری دهرهوهی لهشوینی ئه و دانا.

لهپاستیدا، پابهندبوونی عێراق بهریکهوتنهکانهوه قورسه بهتایبهتیش ئه و ریکهوتنهی 1993 ی نهتهویهکگرتوووهکان، که بهشیکی زۆر لهمافی عێراق به کوهیت داوه، که عێراقیهکان بانگهشهی ئه وه دهکهن که له دهرهوهی ریکهوتنامه نیودهولتهیهکان بۆ سنووره ئاوییهکان و پێویسته پیداجوونهوهی بۆ بکریت.

ههروهها، ناشبیت ئه وهمان لهبیربچیت که کێلگه گازی دورا یاخود جهمال ته نیا سهنتهری کیشهکان نییه، بهلکوو کێلگه نهوتیه هابهبهشکانیش له و ناوچهیه و شوینی دیکهش له نیوان ههردوو وڵاتدا ههیه، ههربۆیهش شانیدی وهزارهتی نهوتی کوهیتی پیش تهکنیکی و یاسایی دیاریکردنی سنوور سهردانی عێراق دهکهن. ئیستا ههموو چاوهکان لهسهر ئهجامی گهتوگۆکانی تیمه تهکنیکییهکانی کوهیت و عێراق، بهتایبهتیش لیژنه یاساییهکان بۆ ئه وهی بزانداریت که ئایا دهگهنه ئهجامیک بۆ دهستنیشانکردنی سنووره ئاوییهکان یاخود بهبن ئهجام دینه دهرهوه.

كىلگى گازى دورا - ئارش؛ چاره نووسى ئاسايىبونووهى پيوهندييه كانى تاران و رياز

ئيران خۇي به به شىك له و ناوچه به ده زانئيت، به دنئاييه وه ئه گهر خۇي به خاوه نى هم موو كه نداو نه زانئيت. ههروه ها، ئيرانئيه كان ده لىن هه ولىي گف توگو دودن، به لام نه گهر لايه نه كانى ديكه ناماده ي دانوسان دن نه بن له سهر سنووره ئاوييه كان و پشكه كه ي ئيران ديارينه كرئيت ئەوا بۇ خۇي سهر به خۇيانه ده سنده كات به گه ران و وه به ره ئيان له و كىلگه گازى و نه وتيانه دا، به تايبه تيش له كىلگه گازى دورا كه ناوى لئناوه ئارش و [بانگه شه ي رزهي 40% خاوه ندرئيتى](#) كىلگه ده كات.

له راستيدا هئيشتا سنووره ئاوييه كان و ده راييه كان ده ستنئيشانه كراوه له نئوان لايه نه كان، به تايبه تيش هه ر سى و لئانئى هاوبه ش له كه نداو ، هه رچه نده سعوديه و كوه يت گه يشتوون به رىككه وتنى هاوبه ش، به لام رىككه وتنى هاوبه شى دوو لايه نه له نئوان ئيران و لايه نه كانى ديكه به تهنيا ياخود ئيران - سعوديه - كوه يت نه كراوه.

هه رچه نده به مدواييه به پنى چه ند راگه يان دنئى رۇژنامه وانى سعوديه و كوه يت به نيازن له په ره پئدانى كىلگه ي دۇرا به رده وام بن. هه ردوو و لئان، كه وه ك يه ك قه واره دانوسان دن كارده كهن، بانگه يشتنامه كانيان بۇ ئيرانئيه كان ناردوو به بۇ به شداريكردن له گف توگو كاندا. تا ئىستا ئيرانئيه كان ئەو پئيشناره يان په تكدروه. پئيشبىنى ناكريئيت گف توگو ي بنچينه يي ئەنجام بدرئيت ئەگهر كۇمپاناي سعوديه و كوه يت به رده وام بن له گه شه پئدانى ناوچه كه. ده كرئيت چاوه روانى ئەوه بكرئيت كه ئيرانئيه كان به رده وام بن له پلاننه كانى گه شه پئدانى خۇيان له كاتئيدا ئەوان هه ول دودن ئەوه به ده ست به ئين كه ئەوان بريار دودن ببه به شىك له يه ده گه كانيان. ئيران خيراتر به ره و پئيش ده چئيت، وه ك يه ك قه واره، له هاوبه شى سعوديه و كوه يت، چونكه هئيشتا له سهر رىككه وتنىكى هاوبه ش و پلانى گه شه پئدان رىككه وتوون. گه شه پئدانى دۇرا له وانه يه به هه مان هئلى پارس و كىلگه ي باكوور به ره و پئيش بچئيت، كه تئيدا ئيران و قه تهر به سهر به خۇي ناوچه كه به كارده هئين بۇ به رزوه وندى خاوه ن پئداويستيه كان نه ك بۇ زياد كردنى چاكبوونه وه ي ناوچه كه.

ههروه ها، به پنى (Ackerman 2022) زانياريه كان ئامازه به هه بوونى گف توگو ي نئوان ئەم سى لايه نه ده كهن، به پنى چه ند راگه يان دراوئيكيش سعوديه و كوه يت داوايان له ئيران كردوه كه به شداري گفوگوگان بكات، به لام ئيران ره تى كردوو ته وه، ئەم هه ش له كاتئيدايه هه ردوو لايه ن له هه وله كانى خۇيان بۇ په ره پئدانى كىلگه كان به رده وام بن. پئيشبىنى ناكريئيت گف توگوگان ئەنجامئىكى ئەوتويان هه بئيت ئەگهر كۇمپاناي سعودى و كوه يتيه كان به رده وام بن له گه شه پئدانى ناوچه كه، ئەوكات ئيرانئيه كان به رده وام ده بن له پلانى گه شه پئدانى خۇيان، ئەم هه ش به واتاي ئەوه دئيت پلانى ئيرانئيه كان خيراتر له سعوديه و كوه يتيه كان بره وانه پئيش، چونكه ئەم دوو لايه نه هئيشتا له سهر پلانى گه شه پئدان به هاوبه شى رىككه وتوون. له م سىناريويه دا چاوه روانه كرئيت په ره پئدانى كىلگه ي گازى دورا هه مان چاره نووسى كىلگه ي باكوور و پارسى هه بئيت، كاتئيك ئيران و قه تهر به سهر به خۇي ناوچه كه به كارده هئين بۇ به رزوه وندى خۇيان نه وه كو بۇ زياد كردن و پاراستنى كىلگه كان.

كه متر له چوار مانگ به سهر رىككه وتنى ئاسايىكردنه وه ي پيوهندييه كانى سعوديه و ئيران به نئوه نديگرى چين تئپه رپوه، به لام ئىستا [داهاتووي پيوهندييه كانى سعوديه و ئيران](#) به هوى كىلگه ي گازى دورا وه له به رده م تاقيكردنه وه يه كى سه ختدايه، ئەويش به هوى مشتومرى خاوه ندرئيتى گازى دورا و زيادبوونى لئدوانه دۇر به يه كه كان له نئوان به رپرسانى هه ردوولا، به تايبه تيش به رپرسانى وه زاره تى ده ره وه له سهر ماف و خاوه ندرئيتى كىلگه ي گازى دورا.

په ره پئدانى كىلگه ي گازيه كه ده توانئيت كاريگرى ته واو له سهر بازاره كانى هه ردوو جۇرى گاز دابئيت (گازى سرووشتى و گازى سرووشتى شلكراوه LPG)، له سهر وو ئەمانه شه وه گازى سرووشتى به هوى گۇرانكاريه كانى كه شه وه وا و جه نكى ئۇكرايناوه پئناوه ته قۇناخئىكى نوئ. و لئان نه ك هه ر ده يانه وئيت پئداويستى داهاتووي خۇيان و ئاسايشى وزه يان جيگرى بكن و پنى پرېكه نه وه به لكوو ده يانه وئيت له تۇرى نوئى وزه و به تايبه تيش له به ستنه وه ي هئلى نوئى گازى سرووشتى به ره مه هئنه ر - به كاربه ردا به شداربن!

كۇتايى

ئىستا [له نئوخۇي ئيران و عىراق](#) ده ننگىك له ئارادايه كه هه ر چۇنىك بووه نابئيت له ماف و خاوه ندرئيتى و لئانه كانيان له سامانى سرووشتى و به تايبه تيش كىلگه ي گازى دورا كه يه ده ك و تواناي به ره مه هئينانى بن وئنه يه ببه ش بن، به لام تاوه كو چه ند ئەم ده نكه نئوخۇييه ده كاته ئاستى فشار به تايبه تيش بۇ عىراق، ده بئيت چاوه روان بين، چونكه ئيران ئەزموونى هه يه و تواناشى هه يه، به لام عىراق له نئوخۇشدا تواناي نئيه چجاي ئەوه ي له ده ره وه به تايبه تيش له هه مبه ر سعوديه ممللانى بكات.

رۇژانه، سعوديه جه خت له وه ده كاته وه كه كىلگه ي گازى دورا مافى تايبه تى سعوديه و كوه يته و داوا له ئيران ده كات بگه رئنه وه بۇ سهر

میزی گفتوگو بۆ دەستنیشانکردنی سنوورهکان له رۆژئاوای ئه و ناوچه هاوبهشهی نیوان سعودیه و کوهیت بهپنی یاسا نیودهولتهتییهکان، ئەمه سهرهپای ئهوهی کوهیت داوای هه مان گفتوگۆی کردوو، که بههاوبهشی بیتهوهکو بهتهنیا، هه موو ئەمانهش له داوای لیداونهکهی ئیرانهوه هات له مباره بهوه که 40% کیلگهکهی بههی خۆی داناوه.

لهروویهکی دیکهوه جیاوازی نیوان سعودیه و کوهیت لهسهر ئهوهیه که ئیران دهیهوئیت بهجیا دانوستاندن لهگه ل هه ر لایه نیک بکات، به لأم سعودیه و کوهیت بهیهکهوه و بهیهک لایه ن دهیانهوئیت گفتوگۆکان لهگه ل ئیران لهبارهی دیاریکردنی سنووری ئاوی له باکووری کهنداو بکه ن.

په ره پیدان و گه ران له کیلگهی گازی دورا بهردهم دواکهوتوو، هه ر جارهی بههۆی کیشهیهکهوه، به لأم ئەمجاره له لیدوانی [به پرسیانی سعودیه و کوهیت](#) هوه واده ده کهوئیت که پرسه که جیدییه، هه رچه نده [ئیران جیدییه تی خۆی](#) له خاوه نداریتی کیلگه که و دهستکردن به کارکردن له کیلگه گازییه که به ناوه کهی خۆی راگه یاندوو، به لأم بۆ سه رکه وتنی ستراتیژی هه ر لایه نه و چۆنیه تی په کلاکردنه وهی شیوازی په ره پیدانی کیلگه گازییه که و ئاسۆی په یوه ندییهکانی سعودیه و ئیران له م نیوه نده دا کاریگه رییان ده بیته.

له کو تایدیا، له م رۆژانه دا و به پنی یاسا نیوده ولته تییه کان بۆ سنووره ئاوییه کان نه خشه ی جیاواز بئاوده کرئته وه، که به و شیوه ش بیته هه م ئیران و هه م عیراق خاوه نداریی به شیکی گه وره ی کیلگه ی گازی دورا ده که ن، هه ربۆیه ش هه ر لایه نه ناوی خۆی به کارده هیئیت، به لأم ده بیته چاوه پوانی ئەنجامی گفتوگۆکان بیته که ئایا ئیران که یسه که وهک ئه وهی له گه ل قه ته ر کردی لیده کات؟ ئه ی عیراق چ ده کات، پابه ند ده بیته به ریکه وتنه که ی 1993 وه یاخود داوای دارشتنه وهی سنوورێکی نوێ ده کات که کیلگه ی گازی جه مالی تیده کهوئیت؟